

VERSLAG d.d. 2 december 2020 van de digitale vergadering (via MS Teams) van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: mw.ir. M. de Widt;

Namens het college van GS: CdK mr. H. Oosters en drs. R. Strijk;

Woordvoerders: J.J. Bart (GroenLinks), H. Bittich (Denk), A.C. Boelhouwer (GroenLinks), ing. D.G. Boswijk (CDA), mr. B.M.H. de Brey MBA (VVD), R.G.J. Dercksen (PVV), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), drs. E.H.R. Dinklo (FvD), M.J. de Droog MSc/RA (D66), M.E.J. Eggermont (SP), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), drs. B.C. de Jager (VVD), M. Jager (PvdD), V.C. Janssen (VVD), drs. A.H.L. Kocken (VVD), D. de Kruif (CDA), M. Lejeune-Koster (PvdA), G. Mulder (PvdA), drs. J.H. van Oort (ChristenUnie), A.G. van Schie (VVD) en H.O. Suna (PvdA);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. J. Dorst (griffier) en G. van Weerd (verslag).

Opmerking notuliste: niet alle inbreng was even goed verstaanbaar.

1. OPENING

1.1 Opening

De voorzitter heet alle aanwezigen welkom. Vervolgens opent zij de vergadering.

1.2 Vaststellen agenda

Omdat gedeputeerde Strijk later ter vergadering komt, wordt besloten agendapunt 1.4 door te schuiven naar het moment dat hij aanwezig is.

De heer Dinklo brengt een ordevoorstel in. Hij wil het agendapunt Rondvraag veranderen in een besprekingspunt inzake de trap in het Stationsgebied, zodat ook de andere fracties daarover kunnen meepraten.

De trap in het Stationsgebied kwam eerder aan de orde op 14 oktober in de FAC vergadering en op 4 november in de BEM vergadering. FvD en de PVV stellen nu voor daar in deze vergadering nogmaals uitgebreid en gedegen over te spreken, teneinde dit punt voor eens en altijd helder te krijgen.

De voorzitter brengt dit voorstel in stemming. De meerderheid van de commissie stemt in met bespreking maar GroenLinks, D66 en de PvdA hebben daaraan geen behoefte. Op grond van de stemming wordt besloten dit onderwerp in deze vergadering te bespreken.

De SGP stelde voor de statenbrief evaluatie Verbonden Partijen ter bespreking te agenderen voor de volgende commissie BEM.

De griffier laat weten dat in de volgende commissie BEM een procesvoorstel aan de orde zal komen over de manier waarop GS deze nota samen met PS willen gaan actualiseren. Spreker stelt voor dat procesvoorstel van GS eerst af te wachten. Aan de hand daarvan kan worden bezien of agendering van deze statenbrief alsnog nodig is.

De VVD en de SGP stemmen in met het voorstel van de griffier om voornoemde statenbrief aan te houden in afwachting van het procesvoorstel van GS.

1.3 Mededelingen

De heer Dinklo deelt mede dat de voltallige Utrechtse Statenfractie van FvD afgelopen zondagavond na rijp beraad een verklaring heeft doen uitgaan. Medegedeeld werd dat de fractie zich niet langer kan vinden in de lijn van de landelijke partij en dat de fractie nu besloten heeft zich te ontlechten van de landelijke partij en een stap naar de zijkant doet. Dat betekent voor PS van Utrecht dat zijn fractie zich niet meer verbonden voelt met FvD. Voor de komende tijd zal zijn fractie nog wel acteren onder de naam Forum voor Democratie, dus de naam zal op dit moment niet gaan veranderen.

Mevrouw Boelhouwer begrijpt dat dit een tijdelijke stap is van de Utrechtse Statenfractie, terwijl de fractie wel onder de naam van FvD blijft opereren. Zij vraagt wanneer daarover meer duidelijkheid gaat ontstaan.

De heer Dinklo herhaalt dat de fractie zich niet langer kan vinden in de lijn van de landelijke partij. Zijn fractie voelt zich daarmee op dit moment niet meer verbonden. Het is noodzakelijk dat de Utrechtse fractie in PS voorlopig onder de naam van FvD blijft opereren. Voor het overige zal de tijd moeten uitwijzen hoe het gaat lopen.

De heer Dercksen begreep uit de social media dat de Statenfractie FvD zich eerst als onafhankelijke Statenfractie wilde presenteren. Is dat niet meer zo?

De heer Dinklo houdt vast aan zijn eerdere mededeling. Zijn fractie is onafhankelijk maar blijft voor nu opereren onder de naam van FvD binnen PS, met alle zes fractieleden.

1.4 Rondvraag

De voorzitter deelt mede dat FvD en de PVV vragen hebben gesteld over de trap in het Utrechtse Stationsgebied. Andere fracties kunnen daar ook op reageren.

De heer Dinklo memoreert dat er sinds de bespreking van de jaarrekeningen 2018 en 2019 gesproken is over de trap in het Utrechtse Stationsgebied, in eerste instantie naar aanleiding van vragen van de SP. Vervolgens is er de nodige onduidelijkheid ontstaan over de verwerking en de betaling van die trap.

GS hebben gesteld dat de trap in het Stationsgebied van € 2,3 miljoen voor rekening van de gemeente Utrecht komt en eigendom is van de gemeente Utrecht: de trap zal ook betaald worden door de gemeente Utrecht. Wat schetst zijn verbazing? In een krantenartikel van afgelopen vrijdag wordt melding gemaakt van een mededeling van gedeputeerde Strijk, nl. dat de trap voor 76% door de provincie Utrecht wordt betaald. Hoe kan dat? Om zijn betoog te ondersteunen haalt hij de volgende citaten aan:

- In het accountantsverslag 2018/2019 staat op pag. 3: “Doordat de trap die is aangelegd voor de gemeente Utrecht ook wordt gedeclareerd aan de gemeente Utrecht.”
- Op pag. 19 staat “Onderdeel van de onzekerheid was de aanleg van de trap in het Stationsgebied voor de gemeente Utrecht van € 1,9 miljoen.”
- Ook staat op deze pagina “Deze trap was in 2017 geactiveerd, echter, het eigendom van de trap ligt bij de gemeente Utrecht.”
- In een memo van 13 oktober jl. van PWC staat op pag. 2: “Doordat de trap in het Stationsgebied is aangelegd voor de gemeente Utrecht, wordt deze ook gedeclareerd aan de gemeente Utrecht.”
- In een memo van 27 oktober jl. schrijven GS Bij de beantwoording van vraag 5 (‘Blijven GS bij het standpunt dat de trap door de stad Utrecht betaald moet worden’): Ja, de provincie blijft van mening dat de trap betaald moet worden door de gemeente Utrecht. Zoals bij de inleiding aangegeven heeft de provincie de trap als het ware voorgeschoten, maar komt

deze voor rekening en eigendom van de stad Utrecht. Zijn fractie kan dit alles niet anders lezen dan dat de gemeente Utrecht deze € 2,3 miljoen gaat betalen.

- Naar analogie van het voorbeeld van het etentje, dat gedeputeerde Strijk vorige keer gebruikte, legt de heer Dinklo het volgende uit. Hij gaat uit eten met gedeputeerde Strijk en samen spreken ze van tevoren af dat de rekening gezamenlijk wordt betaald. Tijdens het diner zegt de gedeputeerde dat hij een goede fles wijn gaat bestellen, en die komt voor zijn rekening. Aan het eind van het etentje blijkt dat de rekening toch 50/50% wordt verdeeld. Het gevolg daarvan is dat de complete rekening van het etentje voor 50% voor rekening komt van de heer Strijk en voor 50% voor hem. Ook de dure fles wijn, die een cadeau was, wordt door beiden betaald.
- Waarom gaat de provincie Utrecht nu toch de trap betalen?

De heer Dercksen merkt op dat PWC in 2018 heeft geconstateerd dat de trap in opdracht van de gemeente is gerealiseerd. Weliswaar is er sprake van een afwijkende opdrachtverstrekking maar er is geen sprake van een ontbrekende prestatieverklaring. De accountant heeft in de FAC laten weten dat de trap in de boeken van de provincie wordt opgenomen als vordering op de gemeente. In de antwoorden op vragen die in de raad van Utrecht zijn behandeld staat: "De gemeente heeft opdracht gegeven tot realisering van een trap. De gemeente controleert als opdrachtgever of de prestatie is geleverd. De gemeente heeft zelf met de BAM het meerwerk voor die trap opgedragen. Het activeren is nog onderwerp van besluitvorming." Waarom moet de provincie voor de trap van iemand anders betalen? De stukken worden nu zo warrig dat hij op het punt komt te staan om te verzoeken het dossier met al zijn details maar op tafel te gooien. De PVV vindt dit alles volstrekt onduidelijk.

De heer Eggermont meent dat de vragen grotendeels beantwoord zijn maar er is nog steeds heel veel onduidelijkheid. Dat wordt vooral veroorzaakt door de afspraak met de gemeente Utrecht over hetgeen er allemaal onder het meerwerk komt te vallen. Geheimhouding is erg lastig. Waarop is nu eigenlijk allemaal geheimhouding gelegd? Klopt het dat deze trap onderdeel was van het meerwerk of niet? Klopt het dat het eigendom van de trap bij de gemeente ligt. Houdt dat in dat de gemeente vervolgens verantwoordelijk is voor het onderhoud van die trap en op termijn voor de vervangingsinvestering? Dat is tot nog toe onduidelijk. Hij hoopt dat alle meerwerkafspraken duidelijk verantwoord worden in de jaarrekening 2020.

De heer Dinklo vraagt of ook de SP op grond van de documenten van oordeel is dat de trap in totaliteit voor rekening en risico moet komen van de gemeente Utrecht.

De heer Eggermont vindt dat het antwoord op die vraag afhankelijk is van de meerwerkafspraken die zijn gemaakt tussen de provincie en de gemeente. Hebben gemeente en provincie samen besloten de tram aan de stadskant te positioneren? De beslissing om de tram te halteren aan de stadskant leidt tot een veel beter resultaat dan het eerdere plan aan de Jaarbeurszijde. Dan is het logisch dat dat in het meerwerk werd opgenomen en is het ook logisch dat daarvan de kosten in het totale project zijn verwerkt.

De heer V.d. Dikkenberg is benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde.

De heer Dercksen heeft een vraag voor de SP. Hoe interpreteert de SP het dat de accountant de FAC heeft verteld dat de trap in de boeken van de provincie als vordering op de gemeente is opgenomen?

De heer Eggermont vindt het beter dat die vraag door de gedeputeerde wordt beantwoord. Dat heeft alles te maken met de eindafrekening die PS in de verantwoording 2020 zullen ontvangen. Dan moet duidelijk worden wat de meerwerkafspraken zijn geweest. Hij begreep dat er inderdaad

een factuur naar de gemeente is uitgegaan en dat deze inmiddels betaald is, maar vervolgens zal het er in de eindafrekening uiteindelijk op neerkomen dat de provincie meer dan 70% van de trap betaalt.

Mevrouw Hoek merkt op dat 50PLUS geen goed gevoel heeft bij de gemeente Utrecht over deze kwestie. De gemeente gedraagt zich als “rupsje nooit genoeg”. Op wiens verzoek is de tram naar de andere zijde verplaatst? Zij wil weten welke afspraken, ook financieel, hierover zijn gemaakt. Een half jaar geleden was nog niet eens duidelijk waar dit over ging. Dat was een bizarre discussie. Als de plaatsing van de trap op initiatief van de gemeente is gebeurd, dan is de gemeente verantwoordelijk, ook voor de betaling van de kosten van de trap.

De heer De Brey vraagt of de provincie de factuur al aan de gemeente heeft verstuurd, voor de volle 100%? Wellicht kan dat met een foto van de factuur worden gestaafd, alsmede met een tikkie dat het is betaald.

Mevrouw De Haan laat weten dat de ChristenUnie het resultaat in de jaarrekening 2020 afwacht. Daar wil zij het graag bij laten. Er moet haar toch iets van het hart. Vergadering in, vergadering uit gaat het in deze commissievergadering over technisch financiële zaken. Die doen er toe maar ze vraagt zich wel of dit wel de plek is om hier steeds dieper op in te gaan. Soms kan zij zich niet aan de indruk onttrekken dat er nog steeds ongenoegen is over de verdeelsleutel 2/3 versus 1/3. Die keuze is destijds gemaakt maar daarover bestaat nog steeds ontevredenheid.

De heer Dercksen vraagt welke plek mevrouw de Haan in gedachten heeft, om deze kwestie dan wel te bespreken.

Mevrouw De Haan vindt het onderwerp wel binnen BEM passen, vanwege het financieel technisch karakter daarvan. Tegelijk is het zo inhoudelijk en technisch, dat er maar steeds vragen blijven rijzen. Zij begrijpt de vragen wel maar zij kan heel goed genoeg nemen met het antwoord van GS. Vragen over de trap kunnen beter bewaard worden tot de behandeling van de jaarrekening 2020.

De heer Dinklo vindt de opmerkingen van FvD en PVV niet alleen maar financieel technisch van aard. Veel is onduidelijk. In alle documenten staat dat de trap voor rekening en risico komt van de gemeente terwijl aan de andere kant blijkt dat de provincie € 1,9 miljoen aan de gemeente heeft overgemaakt. Dat is de essentie en dat is een zeer politieke vraag. De gedeputeerde tracht er een financieel technische discussie van te maken. Als de gedeputeerde zou zeggen dat hij zich heeft vergist en dat de provincie meebetaalt, dan begrijpt hij dat. Echter, de gedeputeerde zegt dat niet.

Hij deelt de opmerking van mevrouw De Haan dan ook totaal niet.

De heer Dercksen memoreert dat dit specifieke thema naar voren is gekomen tijdens de controle op de jaarrekening 2018/2019, waarbij het bedrag, waar onzekerheden over waren, is verkleind met het bedrag van de trap: die kosten hoorden bij de stad. Later bleek het weer anders te zijn. Daarom maakt de PVV daar zo'n punt van.

Mevrouw Lejeune begrijpt dat iedereen dit wil begrijpen en wil weten wat er is gebeurd. Zij begrijpt dat de provincie iets moet betalen wat juridisch in eigendom komt bij de stad. De vraag is wel: hoe is dat afgesproken? Is er destijds in het project over het meerwerk geen goede afspraak gemaakt? Wanneer nu moet worden geconcludeerd dat er onhandige of onduidelijke afspraken zijn gemaakt, waardoor de provincie aan de trap moet meebetalen, dan moet de zaak worden afgerond en h.i. is het dan zand erover. De provincie moet dat dan maar accepteren, maar PS moeten de gang van zaken wel kunnen begrijpen.

Ook zij stelt een vraag over onderhoud en vervanging van de trap. Als de trap juridisch eigendom is van de stad, dan mag zij toch wel hopen dat de stad verantwoordelijk is voor onderhoud en vervanging.

Gedeputeerde Strijk zal eerder gestelde vragen opnoemen en beantwoorden. Ook zal hij ingaan op zojuist gestelde vragen in deze vergadering.

De heer Dinklo citeerde zojuist antwoord 5 maar hij las de laatste regel niet voor en dat is wel belangrijk. De regel luidt "Verrekening van de bijdrage van gemeente en provincie totale meerwerk via de sleutel 24/76% vindt los daarvan plaats via de afrekening die overeen is gekomen in de allonge."

In datzelfde memo staat het antwoord op vraag 4 en dat wil hij citeren. De vraag luidt: "Deelt GS de mening dat de stad Utrecht stelt dat de provincie mee moet betalen aan de trap?" Zijn antwoord op die vraag is: "Ja, de trap komt weliswaar als meerwerk geheel voor rekening en eigendom van de stad Utrecht maar aangezien uiteindelijk al het meerwerk van de provincie en de stad bij elkaar zijn opgeteld en onderling zijn verdeeld op basis van de verdeelsleutel 76% voor de provincie en 24% voor de gemeente Utrecht, kan je ook stellen dat de provincie 76% meebetaalt aan de trap."

Dit is ook het antwoord van B&W van de stad Utrecht op schriftelijke vragen.

De heer Dinklo heeft hem daarna een aantal vragen voorgelegd:

"In het memo van 27 oktober schrijft de heer Strijk in antwoord op vraag 5 dat de trap voor rekening en eigendom van de stad komt. Betekent deze zin dat de gedeputeerde bedoelt dat de trap voor 100% eigendom is van de gemeente Utrecht?" Het antwoord daarop van de gedeputeerde is: ja.

"Betekent deze zin dat de gedeputeerde bedoelt dat de trap voor 100% betaald wordt door de gemeente Utrecht?" Het antwoord daarop van de gedeputeerde is: ja.

"Betekent deze zin dat de provincie op geen enkele manier meebetaalt aan de kosten voor de trap?"

Het antwoord daarop van de gedeputeerde is: nee. Dat staat ook in het antwoord op de vragen 4 en 5. De provincie betaalt nl. mee aan het totale meewerk in de verhouding 76% en 24% voor de gemeente.

"Als het antwoord op deze drie vragen niet 3 x ja is, hoe moeten we deze zin dan interpreteren?" Dat is het antwoord dat eerder in het memo werd aangegeven, aldus de gedeputeerde: de provincie heeft de trap voorgeschoten, hij is 100% terugbetaald door de stad Utrecht maar de trap staat ook op het lijstje van meerwerk dat onderling is verrekend in de eerder genoemde verhouding. Zo heeft spreker dat ook aangegeven richting het AD.

De vragen van de heer Dinklo gaan daarna door.

"De gemeente heeft een trap besteld die 100% eigendom wordt van de gemeente en voorgeschoten is door de provincie. De gemeente heeft het voorgeschoten bedrag betaald aan de provincie en is daarmee 100% juridisch eigenaar van de trap. Er is een tweede afspraak gemaakt en deze behelst dat al het meerwerk volgens de sleutel 24/76% worden verdeeld tussen de gemeente Utrecht en de provincie waardoor de provincie alsnog 76% betaalt van de trap.

De vraag aan de gedeputeerde is: "Is dat juist? Is de gedeputeerde het eens met FvD dat dit is gebeurd?" Het antwoord van de gedeputeerde op die vraag is: ja.

"Is de gedeputeerde het eens met FvD dat de trap geen onderdeel had mogen zijn van de afspraken over het meerwerk?" Het antwoord van de gedeputeerde op die vraag is: nee. Deze trap is aangelegd om een functionerende tramlijn te realiseren. Het is een onderdeel van de totaal aanleg van de tram. Men heeft niets aan een tram, wanneer passagiers niet bij het perron kunnen komen. Het aanleggen van een trap vanuit het CS naar het perron is bedoeld om reizigers van en naar de tram te kunnen laten lopen en dat is onderdeel van een functionerend tramsysteem. Het aanleggen van een tramlijn gaat ook over het creëren van haltes.

"Is de gedeputeerde het met FvD eens dat de provincie nu € 1,7 miljoen heeft geschonken aan de stad Utrecht zonder dat daar een tegenprestatie tegenover staat?"

De heer Eggermont interrumpeert met de vraag waarom dat meerwerk tot stand is gekomen. Hij kan zich voorstellen dat er in het eerste ontwerp ook al een trap was opgenomen naar de tram, zo niet, dan is het oorspronkelijke ontwerp niet goed geweest. De SP wil focussen op de meerwerk vraag.

Gedeputeerde Strijk vervolgt de beantwoording van de eerder gestelde vraag door FvD.

In zijn optiek is er geen sprake geweest van een schenking. Er is een trap aangelegd naar een tramhalte vanuit CS Utrecht. Daar staat dus een prestatie tegenover. De provincie en de stad hebben samen de tramlijn aangelegd en zij nemen samen verantwoordelijkheid voor de trap.

“Mocht het antwoord op deze vragen ja zijn, (dat is niet het geval), is de gedeputeerde dan tot het volgende bereid: is hij bereid opnieuw met de stad in gesprek te gaan?” De gedeputeerde zet uiteen dat het meerwerk in 2018 is ontstaan. De trap ging naar de andere kant van het CS omdat de tramlijn anders werd aangelegd op dat punt, en daar kwam meerwerk uit voort. Over dat meerwerk zijn in 2018 afspraken gemaakt die in allonge 2 zijn vastgelegd bij de bestuursovereenkomst. GS zijn van mening dat het bestuur niet meer op een ondertekende overeenkomst kan terugkomen. Misschien dat GS achteraf van mening is dat de verdeling 76/24% niet goed was, maar GS willen die afspraak als een betrouwbare overheid nakomen. Overigens heeft de stad ook bijgedragen aan meerwerk dat heeft geleid tot activering bij de provincie Utrecht.

De PVV stelt: “In de jaarrekening 2018 heeft de accountant deze post als een vordering opgenomen.” De gedeputeerde legt uit dat gedurende het jaar 2018 de provincie die trap is gaan betalen: dat werd in eerste instantie in de jaarrekening 2017 geactiveerd. Dat was fout.

De heer Dinklo constateert dat door de vragen van de PVV en FvD nu duidelijk is geworden wat er is gebeurd. De gedeputeerde houdt eraan vast dat de trap voor rekening en eigendom van de stad is, zoals in alle documenten wordt aangegeven. Nu blijkt er een ander soort afspraak te zijn gemaakt. Daarover is de verwarring ontstaan. Waarom heeft het zo lang geduurd voordat dit helder werd? Dat vindt hij zo apart.

De trap van de stad wordt achteraf verrekend, waar door de trap niet meer voor rekening en eigendom van de stad komt, maar voor rekening en eigendom van het project of van de provincie en de stad.

Gedeputeerde Strijk herhaalt het antwoord op vraag 4, eerder gegeven. Is dat onduidelijk? Ook de andere fracties kunnen daarop wat hem betreft reageren.

Vraag 4 luidt: deelt GS de mening dat de provincie mee moet betalen aan de trap. GS antwoorden daarop met ja. De trap komt weliswaar als meerwerk geheel voor rekening en eigendom van de stad, maar aangezien uiteindelijk al het meerwerk van de provincie Utrecht en de gemeente Utrecht bij elkaar zijn opgeteld en onderling zijn verdeeld op basis van de verdeelsleutel, 76% voor de provincie en 24% voor de gemeente, kun je ook stellen dat de provincie ook 76% meebetaalt aan de trap.”

Hij heeft dit dus wel degelijk eerder gezegd: het staan in het antwoord op vraag 4 in hetzelfde memo.

Mevrouw Boelhouwer brengt een punt van orde in. Zij heeft het ongemakkelijke gevoel dat de vergadering nu door enkele partijen wordt gekaapt. Hun vragen zijn keurig beantwoord maar nu luistert de commissie naar een gedeputeerde die vragen en antwoorden moet voorlezen. Zij vindt dat een aanslag op de tijd van de commissieleden. Zij wil niemand in zijn democratische rechten beperken maar zij verzoekt de voorzitter wel in voorkomende gevallen een dergelijk punt naar het einde van de agenda te verplaatsen zodat de agendapunten, waar een ieder zich op heeft voorbereid, als eerste aan de beurt kunnen komen.

Gedeputeerde Strijk vervolgt zijn beantwoording.

Gedurende 2017 en 2018 zijn facturen betaald voor de aanleg van de trap. Die zijn door de provincie Utrecht betaald. In eerste instantie stonden ze in de jaarrekening 2017 als activa geactiveerd. Dat was fout en toen werden ze onzeker genoemd. In 2018 is dat gecorrigeerd, maar dat vond plaats in het jaar 2020. Er kan geen betaling meer geregeld worden in 2018, als het al 2020 is. Daarom is het in de jaarrekening 2018 overgeboekt van activa naar de vorderingen van de provincie. In 2020 heeft de provincie een factuur verstuurd. Op 4 november heeft hij het nummer van de factuur genoemd en die factuur is

inmiddels door de gemeente betaald: het bankafschrift heeft hij zelf gezien. Aan het verzenden van de factuur ging een stuurgroepvergadering vooraf. Dat heeft hij allemaal op 4 november verteld.

De PVV overweegt te vragen om openstelling van het gehele dossier. Hij zit inmiddels op het detailniveau van factuurnummers, betalingsbewijzen en hij vraagt zich af of dat voor PS relevant is. Overigens stuurt hij de factuur en het bankafschrift van harte toe naar PS.

Is de trap onderdeel van het meerwerk, mede gezien de verplaatsing van de halte. Het antwoord daarop is ja.

Is de gemeente verantwoordelijk voor onderhoud, beheer en eventuele schade? Het antwoord daarop is ja.

50PLUS vroeg: zijn er geen afspraken gemaakt? In allonge 2 bij de bestuursovereenkomst zijn de afspraken gemaakt.

Aangegeven werd dat er veel verwarring door antwoorden is ontstaan. De gedeputeerde erkent dat het hierom een complexe zaak gaat. Dat komt ook door de eerste vraag, die door de heer Eggermont wordt gesteld, die gericht was op de onzekerheid. De heer Eggermont vroeg zich af: hoe kan het dat een trap, die bij de provincie onzeker is, in rekening brengen bij de stad Utrecht: is die trap daar dan ook onzeker? In eerste instantie is spreker op dat antwoord ingegaan. Later zijn er allerlei andere vragen bijgekomen, o.a. over het betalen. GS zijn inmiddels andere vragen aan het beantwoorden dan die in eerste instantie werden gesteld.

Op vragen van de PvdA laat gedeputeerde Strijk weten dat er z.i. goede afspraken in de bestuursovereenkomst zijn gemaakt. Wellicht met de blik van vandaag, hadden er andere afspraken kunnen worden gemaakt.

De heer Dercksen verwijst naar de stukken waarin de accountant stelt dat de provincie een vordering heeft op de stad. Was het niet verstandiger geweest op te schrijven dat de provincie een vordering heeft op het project Uithoflijn waar de provincie deel van uitmaakt. Dat had een deel van de verwarring kunnen voorkomen. De burgemeester van Utrecht schrijft: de gemeente heeft opdracht gegeven tot het realiseren van de trap. Als opdrachtgever controleert de gemeente of die prestatie is geleverd.

Hij krijgt het idee dat ieder in zijn universum een eigen terminologie verzint. Eerder heeft de PVV vragen gesteld en daarop antwoordden GS: het was gemakkelijker, eenvoudiger om die opdracht bij de UHL onder te brengen in plaats van dat de gemeente dat zou doen. Spreker kan zich dat wel voorstellen. Echter, nu schrijft de gemeente dat zij zelf de opdracht heeft verstrekt. De gedeputeerde kan hem moeilijk verwijten dat er geen touw aan vast te knopen is. Wellicht kunnen GS in overleg met de organisatie en de stad komen tot een heldere terminologie.

De heer Eggermont vraagt of allonge 2 van de bestuursovereenkomst, waar de gedeputeerde naar verwijst, openbaar is. Zo niet, kan deze alsnog openbaar gemaakt worden?

De heer Dinklo komt terug op de antwoorden van de vragen 4 en 5. ERG ONDUIDELIJK GEHAKKEL

In vraag 4 staat: delen GS de mening dat de stad Utrecht stelt dat de provincie moet meebetalen. Daarop zeggen GS ja. De provincie begrijpt dat de stad Utrecht van oordeel is dat de provincie moet meebetalen.

Vraag 5 is: vinden GS dat de provincie moet meebetalen. Eigenlijk zeggen GS nee: de trap komt voor rekening en eigendom van de stad.

Spreker constateert dat er na de eerste afspraak een tweede afspraak is gemaakt waaruit blijkt dat de provincie wel meebetaalt aan de trap. De provincie betaalt 1,7 miljoen mee aan de trap terwijl dat niet zo had moeten zijn. Zijn fractie gaat zich beraden hoe hier verder mee moet worden omgegaan.

Mevrouw Lejeune merkt op dat de gedeputeerde de vele vragen geduldig heeft beantwoord aangaande dit dossier. Zij vindt zijn antwoorden duidelijk en eerlijk. Daar moeten PS het mee doen en daar kunnen

PS het ook mee doen. Mensen die het nu nog niet begrijpen, kunnen of willen het niet snappen. Wellicht is het toch een idee om weer de spreektijdenregeling in de commissie in te voeren.

De heer Dinklo werpt de opmerkingen en het oordeel van mevrouw Lejeune verre van zich. PS zijn een controlerend orgaan en moeten duidelijkheid trachten te verkrijgen in een heel onduidelijke kwestie. Als er duidelijke antwoorden waren gegeven, had hij geen beslag gelegd op de tijd van de commissieleden.

Gedeputeerde Strijk vervolgt zijn beantwoording.

Bij de beantwoording van alle vragen die zijn gesteld in het memo van 27 oktober, hebben GS ook nog een inleiding gegeven. De gehele situatie is uitgelegd alvorens op de vragen in te gaan. O.a. staat daar: In de allonge is per opgevoerde meerwerkpost aangegeven wie de opdrachtgever is. De trap in het station betreft één van deze posten en de provincie en de gemeente kwamen overeen dat de gemeente hiervoor de opdrachtgever is en eigenaar maar er is ook overeengekomen dat de verdeelsleutel voor alle meerkosten op basis van 76-24%. Ook daar wordt de situatie uitgelegd.

De complicatie komt erbij dat de stad de opdrachtgever was, omdat zij ook de opdrachtgever was voor het Stationsgebied maar dat uiteindelijk in de praktijk van het aanleggen op locatie het gemakkelijker werd gevonden dat het werd binnengebracht in het project Uithoflijn. In het project kon de bouwstroom het gemakkelijker gecoördineerd worden. Dat was ook de reden dat de facturen in eerste instantie bij de provincie terecht kwamen en later 100% zijn doorbelast naar de stad Utrecht. Dit staat ook duidelijk in het antwoord van het college van B&W op vragen van de gemeenteraad van Utrecht. Daarop werden weer vragen gesteld die hebben geleid tot het memo van GS van 27 oktober jl.

Voorts laat hij weten dat de allonge bij de bestuursovereenkomst inmiddels openbaar is.

1.5 Vaststellen verslagen van 28 oktober en 4 november [2020](#)

Met inachtneming van een wijziging, die reeds verwerkt is, worden de verslagen van beide vergaderingen vastgesteld.

De voorzitter staat stil bij het feit dat de notulist mevrouw Greet van Weerd voor de laatste maal de BEM vergadering notuleert. Hij bedankt haar namens de griffie en de commissie voor het goed verzorgen van de verslagen. De griffie neemt op een later moment afscheid van de notulisten.

1.6 Termijnagenda versie 19 november 2020 en lijst [moties](#)

De heer V.d. Dikkenberg leest in de termijnagenda de toezegging dat de FAC ieder kwartaal over de voortgang van de organisatieontwikkelingen zal worden geïnformeerd. Echter, de laatste update dateert van februari jl.

Gedeputeerde Strijk laat weten dat hij PS binnenkort met een brief over de organisatieontwikkeling zal informeren. Inderdaad was er een periode waarover consequent is gerapporteerd over **financieel toezicht, informatieveiligheid en privacy** maar minder over de **bedrijfsvoering** in de brede zin. Ook daarvoor is een dashboard ontwikkeld zodat vanaf 2021 over de drie dossiers van bedrijfsvoering per kwartaal op de zelfde manier zal worden gerapporteerd. In genoemde brief wordt ook ingegaan op het organiseren van een informatiebijeenkomst.

1.7. Ingekomen [brieven](#)

Deze worden voor kennisgeving aangenomen.

2. TER BESPREKING

2.1 Statenvoorstel reglement van orde – protocol geheimhouding – mandaat [griffier](#)

Mevrouw Jager deelt mede dat de PvdD tevreden is over dit statenvoorstel.

De heer Dercksen heeft geen opmerkingen.

De heer Eggermont merkt op dat de registratie van geheime stukken binnen de provincie niet optimaal verloopt. De SP pleit voor een openbaar register van geheime stukken dat vrij toegankelijk is. Hij wijst erop dat de gemeente Utrecht al jaren over een dergelijk openbaar register beschikt. Alvorens de SP het reglement van orde wil vaststellen, moet er een openbaar register beschikbaar zijn.

De heer V.d. Dikkenberg leest in artikel 71 dat het gevoelen van het aantal statenfracties meeweegt in de conclusie die in de commissie getrokken wordt. De SGP vindt dat gevaarlijk omdat dit de deur openzet naar meerderheidspolitiek. Dat komt de besluitvorming niet ten goede. Verder kan dit naar het oordeel van de SGP een hamerstuk zijn. Spreker legt de bal neer bij de collegevormende partijen om de samenwerking met de commissie te behouden.

Mevrouw Hoek is blij met artikel 2.a, waarmee een oplossing geboden wordt bij uitputting van een kieslijst. Het pas ook wel bij deze tijd, waarin veranderingen heel snel kunnen gaan en lidmaatschappen van partijen om wat voor een reden ook niet langer vele jaren behoeven te duren.

De heer Van Schie sluit zich aan bij de inbreng van de SP om het geheimhoudingsregister op internet plaatsen.

Hij wijst er voorts op dat de verslaglegging van het presidium en het fractievoorzittersconvent niet is geregeld in dit reglement van orde. De VVD wil graag dat van beide overleggen een besluitenlijst wordt gepubliceerd aan de statenleden, voor de helderheid van de besluitvorming.

De VVD vraagt voorts aandacht voor de vraag hoe er moet worden gehandeld wanneer een fractielid zich afsplitst van een fractie. Wanneer dat gebeurt, is betrokkene in feite al een fractie. Dat is niet logisch. Iemand die zich van zijn fractie afsplitst, mag niet evenveel spreektijd of budget krijgen als een nieuw te vormen fractie bij aanvang van de staten. Hij vraagt naar de mening van de overige fracties op dit punt. Wellicht kan daarvoor een amendement worden voorbereid.

Naar aanleiding van de inbreng van mevrouw Hoek vraagt hij hoe het fractiereglement zou voorzien in de situatie bij FvD. Als de kieslijst is uitgeput en er geen leden meer zijn van een partij, kunnen er ook geen commissieleden meer worden benoemd. Dat is wel complex.

De heer Boswijk komt terug op de inbreng van de SGP. Nadrukkelijk stelt hij dat de commissiebespreking bedoeld is voor de inhoudelijke en technische behandeling terwijl de politieke inhoud in PS aan de orde komt. Hij begrijpt wel de zorg van de SGP maar alle PS leden moeten ervoor zorgen dat iedere overtuiging/oordeel gehoord moet worden. Hij vertrouwt erop dat daar gezamenlijk aan gewerkt wordt.

Het CDA maakt een opmerking bij het mandaat van de griffie dat wordt verhoogd van € 50.000 naar ruim € 214.000,-. Dat is wel een hele forse stap. Hij begrijpt dat het mandaat gelijk wordt getrokken met dat van een projectleider, die in een provinciale organisatie naar het oordeel van het CDA toch een andere rol heeft dan de griffie. Hij vraagt hoe het mandaat van griffiers in andere provincies is geregeld.

Voorts beraadt hij zich over de laatste opmerking van de VVD.

De heer Van Oort verwijst naar artikel 2.a.3, lidmaatschap van partijen. Ook de ChristenUnie onderkent de problematiek zoals dat manifest werd bij FvD, de PVV en de lijst Bittich. Dat verdient de nodige aandacht.

Wat betreft artikel 48.3, vaststelling van de agenda van de commissie, staat er nu dat iets wordt geagendeerd wanneer 1/3 van de fracties dat wenst. Hij voegt eraan toe dat agendering ook mogelijk moet zijn wanneer 1/3 van de PS leden vertegenwoordigd is.

De ChristenUnie stelt voor dat, wanneer er 5 of meer insprekers in de commissie aanwezig zijn, er voor hen een aparte hoorzitting wordt ingesteld. Dat is in het belang van de voortgang van de commissievergaderingen terwijl er op die manier meer recht wordt gedaan aan mensen die de moeite nemen om in te

spreken. De ChristenUnie wil daarover een amendement indienen. Hij hoort graag hoe de andere fracties daar tegenaan kijken. Hij steunt voorts het idee van een openbaar register geheime stukken.

De heer Dinklo komt terug op de inbreng van de VVD over de afsplitsing van een fractie. Hij gaat daarover nadenken in de fractie en hij zal er op terugkomen.

Mevrouw Boelhouwer memoreert dat het reglement van orde in een speciale commissie meermalen onder de loep is genomen. Ook is het diverse keren in het fractievoorzittersoverleg aan de orde gesteld. Hier en daar is het taalgebruik nog wat archaïsch. GroenLinks wil dit voorstel nu wel afhandelen. Zij wil graag meedenken met amendementen maar het is wel jammer dat dit niet eerder naar boven is gekomen.

Mevrouw Lejeune verwijst naar artikel 2.a. Tijdens het fractievoorzittersconvent heeft zij al eerder aandacht voor nieuwe leden gevraagd: hoe te handelen indien partijen geen leden hebben? Toen ging het alleen om de PVV maar dat vraagstuk wordt steeds actueler. Zij weet niet precies hoe daarmee moet worden omgegaan. Voorkomen moet worden dat een partij twee nieuwe commissieleden mag toelaten die geen lid zijn van die partij.

De SGP sprak over meerderheidspolitiek maar spreekster ziet dat toch anders. In de commissievergaderingen wordt over de inhoud gesproken en het is niet meer dan redelijk dat een groep, die een meerderheid vertegenwoordigt in PS, iets wil agenderen om een commissieadvies te kunnen formuleren.

De VVD ging zojuist in op de afsplitsing van leden van een partij. Dat is inderdaad een punt. Zij is benieuwd naar de wettelijke mogelijkheden.

Zij kan zich vinden in het voorstel van de ChristenUnie om een aparte hoorzitting te organiseren bij meer dan 5 insprekers in een commissievergadering. Zo wordt ook voorkomen dat de commissieleden op het puntje van hun stoel 10 keer naar hetzelfde verhaal moeten luisteren: dat doet ook geen recht aan die insprekers.

CdK Oosters stemt in met voorstel van de SP om een register voor geheime stukken openbaar te maken. GS hebben de organisatie inmiddels gevraagd de GS- en PS stukken, waar geheimhouding is opgelegd, op te schonen. Daarna zal het geactualiseerde register op de website van de provincie worden gepubliceerd. Echter, dat lukt niet voorafgaand aan de komende PS vergadering, zo laat hij de heer Eggermont weten. Hij verwacht dat dit wel lukt in het 1^e kwartaal van 2021.

Met regelmaat wil hij met PS stilstaan bij de vraag of geheimhouding van een stuk nog een doel dient of dat stukken alweer aan de openbaarheid kunnen worden prijsgegeven.

Voorts laat hij weten dat de verslaglegging van het presidium en het fractievoorzittersoverleg niet in het reglement van orde behoeft te worden vastgelegd. Beter kan dat via onderlinge afspraken worden geregeld nl. dat die verslagen ook met de overige statenleden worden gedeeld. Hij vraagt of de griffie daar op wil toezien.

Ten aanzien van het punt over de afsplitsing van de fracties en het financiële aspect, laat hij weten dat de budgettering van afsplitsers geregeld is in de verordening op de fractieondersteuning. Afsplitsing als zodanig wordt niet beloond. De griffier zal dat zo dadelijk aanvullen.

In algemene zin vraagt hij amendementen op het reglement van orde samen met de griffie op te stellen, zodat de amendementen ook in juridische zin correct zijn.

Het CDA vroeg naar de mandaatbevoegdheid van de griffier. De provincie linkt dat aan hetgeen in dit huis te doen gebruikelijk is en er is geen vergelijking gemaakt met andere provincies. Hij zou ook niet weten waarom dat maatgevend zou moeten zijn. Hij wil graag aansluiten bij de bevoegdheden en verantwoordelijkheden zoals deze in het provinciehuis zijn geregeld. De griffie is daar onderdeel van. Bij externe onderzoeken is het niet ondenkbaar dat het mandaat van de griffie gebruikt moet worden.

De suggestie van de ChristenUnie om wat betreft agendering van onderwerpen 1/3^e van de fracties uit te breiden met 1/3^e van de leden is mogelijk, maar dat moet dan wel via een amendement worden ingebracht. Hij heeft daartegen geen overwegende bezwaren.

De suggestie van de heer Van Oort lijkt hem goed om een aparte hoorzitting te organiseren wanneer zich vele insprekers melden voor een zelfde onderwerp in een commissievergadering of een PS vergadering. Zo krijgen de statenleden meer gelegenheid om met insprekers in gesprek te gaan.

De wijziging van het reglement van orde is toegepast om 50PLUS de gelegenheid te bieden om nieuwe commissieleden te benoemen. Dat alles wordt wel erg complex, mede gelet op de mededeling zojuist van FvD. De basisregel is dat commissieleden van de kieslijst worden gerekruteerd. Wanneer de kieslijst is uitgeput, wordt het mogelijk iemand, die in ieder geval lid is van een partij, als commissielid te beëdigen. Een vervolgstap zou hij niet willen, nl dat een willekeurig iemand als commissielid wordt voorgedragen. Hij adviseert de commissie daar nu geen besluit over te nemen of een amendement te formuleren. Hij stelt voor eerst dit reglement van orde vast te stellen in de wetenschap dat dit altijd weer kan worden aangepast, wanneer de omstandigheden daarom vragen. Hij wil ook de afwachten hoe de situatie rond FvD zich ontwikkelt.

Griffier Peters meldt dat afsplitsing van fracties, het nieuw vormen van fracties of het ophouden te bestaan van fracties, niet in financiële zin dan wel in spreektijd wordt beloond. Financieel is dat geregeld in artikel 5 van de verordening op de fractieondersteuning. Alle fracties krijgen een groot basisbedrag van ruim € 33.000 en daar boven op een bedrag per fractielid. Wanneer een fractielid uit de fractie stapt, dan ontvangt betrokkene niet dat basisbedrag. Het totale bedrag van de fractie wordt gedeeld door het aantal fractieleden. Wat er per fractielid beschikbaar is, gaat mee met het afsplitsende fractielid, inclusief een klein deel van het basisbedrag.

Wat betreft de spreektijden, laat zij weten dat PS dat onderling regelen. De spreektijdenregeling hangt samen met de omvang van de fractie. Verlaat iemand de fractie, dan wordt de spreektijd ingekort. De spreektijden zijn dus niet geregeld in de wet maar wordt onderling afgesproken, vaak door het fractievoorzittersconvent of in het presidium, aan het begin van een nieuwe statenperiode. In het reglement van orde wordt wel genoemd dat er een spreektijdenregeling kan zijn, maar als zodanig wordt het daar niet in geregeld.

De heer Eggermont deelt mede dat de SP eraan hecht dat mensen, die op PS leden hebben mogen kiezen, ook invloed hebben op degenen die in PS het woord voeren. De SP is daar redelijk conservatief in. Voorkomen moet worden dat er mensen worden voorgedragen die geen binding hebben met een partij. Hij steunt het voorstel van de CdK om hierover geen amendement in te dienen.

Voorts laat de heer Eggermont weten dat hij het voorstel van de ChristenUnie steunt om een extra mogelijkheid te bieden voor agendering van onderwerpen, als het gaat om 1/3^e van de vertegenwoordigende statenleden.

De heer V.d. Dikkenberg is geen voorstander van het apart organiseren van een hoorzitting voor insprekers. De inbreng van insprekers komt nu naar voren bij de bespreking van een onderwerp en met de daarop volgende besluitvorming. Dat is een groot goed. Daarbij hebben hoorzittingen een ander karakter dan de bespreking van een onderwerp in een commissie of PS, met daarop volgende besluitvorming. Wat betreft het benoemen van commissieleden, is hij voorstander van een hardheidsclausule, waardoor het reglement van orde door wijzigingen in fracties niet steeds opnieuw behoeft te worden gewijzigd.

De heer Van Schie deelt mede dat de VVD sympathiek staat tegenover het voorstel van de ChristenUnie. Overigens zal de VVD geen amendement gaan indienen.

De heer Boswijk gaat ervan uit dat het mandaat van de griffier is gebaseerd op verantwoordelijkheden en op de rol van de griffie. Het zou goed zijn dat te vergelijken met het mandaat en de verantwoordelijkheden van de griffie in andere provincies. Betere onderbouwing op dit punt is nodig.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij het voorstel om een aparte hoorzitting te organiseren, wanneer er vele sprekers zijn, bv. meer dan 5. Daarmee wordt de reguliere vergadering ontlast en is er meer tijd om met sprekers in gesprek te gaan.

De heer Van Oort signaleert dat er fracties zijn die niet afsplitsen, maar als complete fractie hun partijlidmaatschap hebben opgezegd. Zij zijn gekozen op een kieslijst als fractie. Kunnen die fracties via hun achterban leden kiezen voor deelname aan commissies? Kunnen daar dan bovenop nog twee leden worden benoemd, die niet op de kieslijst staan?

Mevrouw Boelhouwer wil vasthouden aan het reglement van orde: PS kunnen daarmee goed uit de voeten. Zij wil dit reglement niet op ieder incident aanpassen. Mocht het reglement toch gaan knellen, dan is het goed dat te registreren en in een volgende herzieningsronde mee te nemen. Ook kunnen ontwikkelingen in de praktijk worden meegenomen, zoals nu met FvD. Overigens biedt artikel 82 de mogelijkheid om af te wijken van het reglement.

De heer Van Oort wijst erop dat er meerdere incidenten zijn geweest. Hij wil juist voorkomen dat er iedere keer op nieuwe incidenten wordt gereageerd.

Mevrouw Lejeune verwijst naar artikel 82, over partijen zonder leden. Zij vallen niet onder artikel 2.a. De SGP had het over een hardheidsclausule, maar die is er al in de vorm van artikel 82. Daarin staat dat 2/3^e van de leden altijd mogen afwijken van het reglement. Zij vertrouwt erop dat deze commissie verstandige besluiten zal nemen.

Zij is het eens met GroenLinks dat nu niet alles via dit reglement tot in detail moet worden geregeld. Het reglement is verbeterd en ziet er wat de PvdA betreft goed uit.

Voorts is het goed een apart moment te plannen voor een hoorzitting, wanneer zich vele sprekers aanmelden. Dat werkt 2 kanten op. Enerzijds krijgen sprekers meer tijd, anderzijds kan het een rem zijn op vele sprekers over een zelfde onderwerp, wanneer zij horen dat zij buiten de commissie om op een ander moment worden ingepland.

De heer Dinklo is het eens met mevrouw Boelhouwer, dat het reglement niet voor ieder incident apart moet worden aangepast.

De heer Eggermont vraagt wat mevrouw Lejeune zojuist met haar opmerking bedoelde. Wil zij het aantal sprekers begrenzen of beperken?

Mevrouw Lejeune antwoordt dat zij dat niet bedoelde. Het aantal sprekers kan juist onbeperkt zijn en zij moeten alle ruimte krijgen. Echter, dat lukt niet altijd in een commissievergadering. Soms wordt de voortgang van een vergadering door vele sprekers belemmerd, vaak handelt het over eenzelfde onderwerp. Mensen doen dan terecht hun verhaal, maar wellicht is het goed een grens te trekken aan het aantal sprekers per vergadering. Zijn het er erg veel, dan is het goed de inspraak op een ander moment te houden. Wellicht zet dat sprekers ook aan het denken en stemmen zij soortgelijke inspraak meer op elkaar af.

CdK Oosters wacht amendementen af als het gaat om agendering van onderwerpen door 1/3e van de leden. Hij begrijpt dat de commissie daar welwillend naar kijkt.

Het voorstel van de ChristenUnie om een aparte hoorzitting te organiseren voor vele sprekers bij één onderwerp, beschouwt hij als een aanvulling op het reglement van orde. Hij is het wel eens met de SGP dat het voorkeur verdient sprekers de ruimte te geven wanneer er in de commissie een onderwerp wordt besproken dat hen aangaat. Hij interpreteert het voorstel zo dat er bij vele sprekers extra

aandacht, gelegenheid en tijd aan hen kan worden besteed, zonder dat de commissieagenda onder druk komt te staan. Inspraak heeft alleen maar zin, voordat besluitvorming plaatsvindt.

Hij wil het voorstel graag formuleren als een aanvulling op de bestaande mogelijkheid en het recht om te kunnen inspreken in het reglement van orde.

Het mandaat van de griffier met een grens van € 214.000 heeft te maken met de Europese aanbestedingsregels. In de provinciale organisatie is de bevoegdheid van de griffier gelijk getrokken met bevoegdheden van teamleiders en projectleiders. Juist de teamleider is in de aard van de functie enigszins vergelijkbaar met de functie van griffier, wat betreft de verantwoordelijkheid voor een personele staf, voor inkoop en voor het verrichten van onderzoek.

Discussie was er over de kieslijsten en het toestaan van mensen tot lid van de commissie die buiten de kieslijst staan en ook geen partijlid zijn. Hij begrijpt dat de commissie zich ook wil voorbereiden op mogelijk toekomstige situaties maar nu kan nog niet alles worden overzien. Inderdaad is er artikel 82 die altijd als hardheidsclausule kan worden toegepast, op het moment dat dat echt nodig is.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af. Het statenvoorstel reglement van orde zal in PS met een klein debat worden geagendeerd. Amendementen op dit punt worden afgewacht.

2.2 Statenvoorstel opheffing geheimhouding interne [benchmarksheet](#)

De heer Eggermont vindt het een bijzondere zaak dat de geheimhouding eraf moet, op grond van een heroverweging. Tegelijkertijd is de provincie juridisch verplicht om tot een heroverweging te komen als er een WOB aanvraag ligt. De SP steunt dan ook dit voorstel.

Mevrouw Boelhouwer deelt mede dat ook GroenLinks met dit voorstel instemt, op voorwaarde dat dit niet tot personen herleidbaar is. Een dergelijk onderzoek moet ook in de toekomst volledig vertrouwelijk worden ingevuld. Het is niet prettig dat er nu gewroet gaat worden in een organisatie in heropbouw waar gewerkt wordt aan het winnen en herwinnen van vertrouwen. Dit voorstel heeft betrekking op 2018. Haar fractie ziet uit naar een gesprek over meer recente cijfers.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de woorden van GroenLinks.

Gedeputeerde Strijk neemt kennis van de reactie van deze commissie.

De voorzitter constateert dat dit voorstel als hamerstuk aan PS zal worden gepresenteerd.

2.3 Statenvoorstel slotwijziging [2020](#)

Gedeputeerde Strijk merkt op dat in het statenvoorstel wordt aangegeven dat op het moment van schrijven er nog onduidelijkheid was over de hoogte van de extra bijdrage die de provincie van het rijk ontvangt voor OV. Daar is inmiddels iets meer zicht op. Het gaat om een bedrag rond de € 30 miljoen aan extra subsidie die de provincie 1 op 1 doorsluis naar de concessieverleners. Dat leidt wel tot een begrotingswijziging: meer maten, meer lasten. De gedeputeerde zal dit voorstel van een erratum voorzien en dat doorsturen naar PS zodat deze begrotingscorrectie nog kan worden meegenomen.

Hij hoopt dat dit voorstel als een hamerstuk in PS zal worden behandeld.

Aldus wordt besloten.

De heer De Droog complimenteert GS met deze bescheiden slotwijziging.

2.4 Statenbrief circulaire [samenleving](#)

De voorzitter deelt mede dat deze statenbrief ter bespreking geagendeerd staat, omdat GS geïnteresseerd zijn in de reactie van de fracties op dit stuk. Allereerst geeft zij het woord aan de insprekerster, mevrouw

Veraart, die inspreekt namens NMU en de Alliantie cirkelregio Utrecht (waarin vele partijen participeren, w.o. de provincie Utrecht). Deze inspraakreactie wordt als bijlage aan dit verslag toegevoegd.

De heer De Droog hoorde dat mevrouw Veraart sprake over “de data op orde hebben voor 2022”. Aan welke data denkt mevrouw Veraart?

Mevrouw Veraart antwoordt dat dit gaat over de monitoringsdata. In de visie wordt ook aangegeven dat het erg lastig is voor iedereen om circulaire economie meetbaar te maken. Het gaat erom dat men weet waar men nu staat, wat de nul situatie is en hoe de voortgang inzichtelijk kan worden gemaakt. Het zou goed zijn wanneer de regio een zelfde systematiek gaat gebruiken zodat vergelijking mogelijk wordt.

De heer Bart hoorde dat de inspreekster een verschil ziet tussen de uitvoeringsagenda, de visie en het coalitieakkoord. Heeft zij suggesties hoe de provincie de circulaire economie via het ruimtelijk instrumentarium beter zou kunnen inzetten?

Mevrouw Veraart vindt het plan voor de omgevingsvisie een heel belangrijk instrument. Circulaire economie moet daarin een prominentere plek krijgen. Het gaat te ver om nu allerlei concrete punten aan te dragen. Zij kan zich wel voorstellen dat de regio met concrete handelingsperspectieven komt voor de omgevingsvisie, mits dat nog mogelijk is.

De heer Van Oort begrijpt dat inspreekster voorstander is van een grondstof extensieve economie. Zijn vraag is wat dienaangaande de rol van de provincie zou moeten zijn.

Mevrouw Veraart is zeker voorstander van een grondstof extensieve economie, maar zo had zij het niet geformuleerd. Zij maakte wel een opmerking over circulair ondernemerschap om te investeren in ketens die materiaal intensief zijn.

De heer Van Oort vreest daardoor wel een waterbed effect op mondiaal niveau. Hoe kijkt inspreekster daar tegenaan?

Mevrouw Veraart verwijst naar de visie die voorligt. Daarin is dat heel helder uitgelegd, bv. dat het ook voor Utrechtse ondernemers belangrijk is om minder afhankelijk te zijn van mondiale stromen en van de kwetsbare grondstoffen en daardoor te zorgen voor een krachtige lokale economie.

Mevrouw Hoek begrijpt dat mevrouw Veraart wil versnellen, echter, voorkomen moet worden dat dit wordt geforceerd. Tempo heeft heel vaak te maken met de bedrijfsvoering en financiën. Veranderingen vragen vaak wel tijd.

Mevrouw Veraart is het ermee eens dat versnelling moet worden doorgevoerd, waar dat kan. Wanneer te lang wordt gewacht met biobased economie, zijn er reeds onomkeerbare processen in gang gezet en vastgelegd. Dan zijn er al andere ketens gevormd waardoor circulair heel moeilijk wordt. Het wordt veel kostbaarder circulair op een laat tijdstip in te zetten, terwijl het een hele goede investering is om daar nu mee aan de slag te gaan, temeer daar er nu al flink geïnvesteerd wordt in de energietransitie. Dat is ook een circulaire aangelegenheid. Daar wordt ingezet op de laagwaardige toepassing van de biobased grondstoffen. Het is belangrijk samen op te trekken en goede afspraken te maken voor deze regio. Zo niet, dan levert dat op termijn meer kosten op omdat het dan veel lastiger wordt biobased voor elkaar te krijgen. De Alliantie is al 7 jaar bezig met circulaire economie. Spreekster constateert echter dat veel partijen op elkaar wachten terwijl ze al veel eerder van start konden gaan. De tijd van praten en denken is nu voorbij. Belangrijk is het om nu investeringen te doen en daarin wordt zij gesteund door bv. de EBU die aangeeft dat de economische potentie van de regio erg hoog is en dat doorgroei naar een sterke economische positie zeker mogelijk is.

De voorzitter dankt de insprekerster voor haar inbreng. Vervolgens geeft zij het woord aan de gedeputeerde en de fracties.

Gedeputeerde Strijk laat weten dat GS dit een belangrijke visie vinden, die jarenlang leidend voor beleid zal zijn. GS wilden om die reden een tussenstap maken om de input van deze commissie op te halen, maar ook van gemeenten en andere organisaties. Daarna wordt de 100% versie opgesteld.

Mevrouw Jager sluit zich aan bij de inbreng van de insprekerster. De PvdD heeft de beleidsvisie en de uitvoeringsagenda met interesse gelezen. Er spreekt ambitie uit en daarvoor wil zij GS complimenteren. Zij wil het volgende meegeven. Het voedselbeleid is in een aparte paragraaf opgenomen. Een gemiste kans is dat er geen aandacht wordt besteed aan de eiwit transitie. In Gelderland en Overijssel heeft de eiwit transitie een prominente plek gekregen in de circulaire agenda. De PvdD ziet graag dat de eiwit-transitie ook wordt opgenomen in de uitvoeringsagenda van de provincie Utrecht.

De heer Dercksen hoorde de insprekerster zeggen dat de energietransitie circulair is. De meest opvallende grafiek uit dit document was het stuk waar alle grondstoffen vandaan kwamen, met name voor de energietransitie. Ze zijn allemaal zeldzaam en komen van heinde en verre, ook van regimes waar men weinig mee te maken wil hebben zoals Congo, China en lithium uit Chili. Er moet heel veel water worden gebruikt om lithium te winnen waardoor de lokale bevolking zijn eigen voedsel niet meer kan produceren. Hoe circulair wil men het eigenlijk hebben?

Hij las vandaag in de krant dat er intussen een miljoen mensen in Nederland zijn die in armoede leven en de kachel niet hoger dan 16 graden durven te zetten. Het wordt tijd dat de provincie Utrecht zijn prioriteiten gaat bijstellen. Nederland mag niet naar de kroeg of naar het restaurant maar er komen wel 65000 mensen het land binnen dit jaar. Zij moeten allemaal ergens wonen, recreëren, eten, vervoer e.d. Dat helpt niet erg in het circulaire beleid. Waar grote stappen kunnen worden gezet in het gebruik van materialen, grondstoffen terugdringen, wordt dat nagelaten. Daar waar het landschap kan worden vernield met windmolens, wordt het wel gedaan.

Voor ligt een feitenvrij verhaal waar iemand met zijn gezonde verstand zich naar het oordeel van de PVV niet achter kan scharen.

De heer Eggermont deelt mede dat de SP enigszins sceptisch is ten aanzien van de mogelijkheid om te komen tot een circulaire samenleving bij een kapitalistische inrichting van de economie.

De heer V.d. Dikkenberg deelt mede dat de SGP lang naar deze visie heeft uitgekeken. Wil men verantwoord omgaan met de aarde, dan moet de circulaire ontwikkeling een goede positie krijgen in het beleid. Het is goed dat de positie van de provincie in de verschillende ketens duidelijk is geworden. De grondstof-fenanalyse is mooi in beeld gebracht. Dit is zeer verhelderend maar in de documenten wordt weinig aangegeven hoe grondstoffen moeten worden beschermd en hoe het gebruik daarvan tot een minimum kan worden beperkt. Ook zou een uitspraak moeten worden gedaan hoe grondstoffen die nu worden gebruikt in 2050 kunnen worden hergebruikt.

Spreker vindt het ergerlijk dat circulaire economie gebruikt wordt om de boeren weer in een bepaalde hoek te zetten en grond te claimen voor bossen etc. Op pag. 18 van de visie ziet hij daar een lijst van opgaven van. Op pag. 27 staan bijna alle beleidsdoelen voor landbouw opgenoemd in relatie tot het doel voor circulaire economie. De landbouw is inmiddels één van de meest circulaire sectoren. Maar om nu alle opgaven voor de landbouw op een hoop te vegen, is onjuist. Wat wil men nu werkelijk bereiken, ook met de ketens? Hij had gehoopt op een inventarisatie van de ketens van de landbouw en hoe met de kringloop landbouw aan de slag wordt gegaan. Hij pleit dienaangaande voor een integrale aanpak.

De voedselketen in de visie vindt hij een mooi voorbeeld hoe de doelen gesteld kunnen worden, zelfs een verademing ten opzichte van vele andere doelen. Het zou goed zijn de doelen van de voedselketen op andere doelen te projecteren.

De visie is meerjarig. De vraag is wel welke stappen in het tijdpad gezet moeten worden richting kringlooplandbouw. In de uitvoeringsagenda en in de visie ziet hij geen koppeling tussen de doelen, de activiteiten en de aanpak. Die koppeling moet nadrukkelijk in beeld gebracht worden. Er worden vooral lopende trajecten als activiteiten geprojecteerd. Hij wil daar graag meer lijn in zien.

Hij sluit aan bij de inspreker wat betreft de circulaire economie en de omgevingsvisie. Dat vraagt om meer concretisering. Het is een uitdaging om in het ruimtelijk beleid daadwerkelijk te kunnen sturen. Dat is een van de weinige mogelijkheden van de provincie om op dat vlak stappen te zetten. Met het omgevingsplan kan de provincie daadwerkelijk randvoorwaarden definiëren om verder te ontwikkelen. Als circulariteit een serieuze rol heeft, dan wordt dat automatisch meer ontwikkeld.

Hij vindt de uitvoeringsagenda haaks staan op de visie. De visie spreekt duidelijk van een systeemverandering richting circulariteit maar de uitvoeringsagenda ademt de sfeer van een geleidelijke omslag in denken en dat sommige teams daaraan kunnen bijdragen. Z.i raakt circulariteit iedereen en moeten alle teams bijdragen. Een geleidelijke omslag in denken is op een aantal facetten echt te geleidelijk. Er moeten nu serieuze stappen worden gezet.

Wat betreft de energietransitie had hij gehoopt dat daar circulaire stappen worden gezet, zoals de landbouw al kringloop wordt opgelegd. Dat komt in het geheel niet terug bij de energietransitie, terwijl dat echt een materiaal slurper is met bijzondere materialen en bijzondere grondstoffen. De SGP vindt het ongehoord dat dit er doorheen glipt bij een grootschalige transitie terwijl bekend is dat over 5 jaar alles vergund moet zijn. Nu moet er maximaal worden ingezet op het circulair maken van de transitie.

Mevrouw Hoek noemt circulaire economie erg breed. Zij wil enkele opmerkingen maken over de agrariërs. Zij mist in de stukken het rondpompen van dieren naar het buitenland en vice versa. Dat moet worden afgeschaft. Zij vraagt hier extra aandacht voor. Dieren moet vanaf het mesten tot aan de slacht niet over grote afstanden verslept worden.

De heer Kocken vindt de stukken een goede vertaling van het landelijke beleid. Ontwikkelingen worden verder geholpen en er zijn al veel ondernemers die bezig zijn om naar een minder verspillende economie over te gaan, echter, zij lopen tegen belemmeringen in de regelgeving aan. Het zou goed zijn die weg te nemen.

De VVD geeft mee minder exclusief taalgebruik te hanteren; dat kan helpen bij het creëren van draagvlak. Opgemerkt wordt in het stuk “je gaat het pas zien als je het door hebt”. Zijn vraag is wie het zijn die dat door hebben. Ook gaat het om termen als “take, make, waste mentaliteit”. De VVD wil niet terug naar een situatie in de samenleving van voor de industriële revolutie. Er zijn goede stappen in de geschiedenis gezet met een gezonder en langer leven van mensen tot gevolg en met meer welvaart. Het moet wel anders worden gedaan maar verworvenheden van de afgelopen decennia moet men nu niet naast zich neerleggen. Het heeft ons ook gebracht naar wat we nu kunnen gaan doen.

De heer Van Oort is het met de VVD eens dat vele verworvenheden niet moeten worden teruggegeven. Hij vraagt de heer Kocken te expliciteren wat hij bedoelt met de opmerking dat de VVD niet terug wil naar de situatie van voor de industriële revolutie.

De heer Kocken gaf zojuist aan dat het vooral om het taalgebruik gaat, bv. take, make waste mentaliteit. Er zijn veranderende inzichten en omstandigheden die leiden tot andere productiewijzen. Daar moet meer ruimte aan worden gegeven. Dat volstaat en dan hoeft er niet nog eens antwoord te worden gegeven op niet gestelde vragen.

Hij vervolgt dat in de derde pijler steviger in de tekst mag terugkomen dat het ook leuk is om hiermee aan de slag te gaan, dat het leuk is om te innoveren, en hoe op een andere manier met schaarste moet worden omgegaan.

De heer Eggermont vindt het interessant dat ook de VVD aanhaalt dat andere productiewijzen noodzakelijk zijn. Is het ook noodzakelijk dat er op een andere wijze wordt omgegaan met de inrichting van de economie, met name ten aanzien van het eigendom van de productiemiddelen?

De heer Kocken merkt op dat de SP aan een punt refereert waar de VVD stevig van mening over verschilt met de SP. Wel is de VVD de laatste jaren op een andere manier gaan aankijken tegen de grote multinationale bedrijven.

Hij vervolgt dat op pag. 14 van de uitvoeringsagenda op bijna alle beleidsterreinen nog het nodige te doen is, behalve bij economie. Het vakje "mogelijke nieuwe activiteiten" is op het gebied van economie leeg. De VVD is daarover verbaasd. Is daar werkelijk niets meer te doen?

Landelijk wordt zichtbaar dat het ministerie van I&W een coördinerende rol heeft. Ook in de provincie maakt deel uit van intersectoraal beleid maar nog niet zichtbaar is wie dat gaat coördineren binnen de provincie. Het is belangrijk dat er één verantwoordelijke voor dit dossier wordt aangewezen. De VVD is het ermee eens dat deze ontwikkeling moet worden vertaald naar alle beleidsterreinen die de provincie als middenbestuur heeft.

Zijn fractie heeft vragen gesteld over de verduurzaming van de duurzame energieopwekking. Deze zijn inmiddels beantwoord.

Mevrouw De Kruif deelt mede dat het CDA blij is dat deze statenbrief vandaag besproken wordt. De term circulariteit wordt steeds meer geïntegreerd in de samenleving en bij ondernemers levert dat de nodige creativiteit op. Het is belangrijk dat de provincie op dat terrein niet achterloopt maar juist aanjager is. Over het algemeen wil zij de gedeputeerde met dit stuk complimenteren.

Zij wil wat verduidelijking over het volgende:

Op pag. 29 wordt er gesproken over de kringloop landbouw. In een voorgaande commissie is er al gesproken over dit thema en daarover zijn afspraken gemaakt. Zodoende is er ook een uitvoeringsagenda tot stand gekomen betreffende de landbouwvisie. Kan de gedeputeerde garanderen dat de uitvoeringsagenda circulaire samenleving en de uitvoeringsagenda betreffen de landbouw elkaar niet in de weg gaan zitten, gelet op de afspraken die zijn gemaakt?

Op pag. 32 staat dat er nu sprake is van een versnipperende definitie van circulariteit en dat de provincie daarover met zijn partners in gesprek moet gaan. Later wordt op die pagina wel een definitie genoemd. Is dat een definitie die aan de partners wordt meegegeven of wordt die definitie wellicht aangepast of bijgeschaafd?

Ook het CDA vindt het meetbaar maken van de doelen erg belangrijk voor de controlerende taak van PS. Zij wil dat graag meegeven in het definitief maken van dit beleidsstuk.

De heer Van Oort vindt in grote lijnen dat er uitstekend werk is verricht door GS en de ambtelijke organisatie. Toch maakt hij nog een aantal opmerkingen.

Hij sluit zich aan bij de opmerking van het CDA dat de definitie van circulariteit scherper en eenduidiger moet worden gemaakt. Zijn ervaring is dat het erg moeilijk is om aan goede data te komen en inzicht te krijgen in de grotere ketens waar ook provincies onderdeel van uitmaken. Het is goed dat de provincie ook daar aandacht op gaat richten en weet dat data sets in opbouw zijn. Veel zaken zijn nu nog niet goed statistisch te onderbouwen.

Hij las dat de economie in de regio over een x aantal jaren 50% circulair zou moeten zijn. De provinciale doelstellingen zouden vooral stimulerings- en motiveringsmaatregelen moeten behelzen. Uiteraard moet dat in de keten gezien worden naar het bereiken van het maatschappelijk doel. De provincie moet zich verantwoordelijk maken voor de zaken waar ze over gaat.

Zojuist wees hij op een mogelijk waterbed effect en het circulair maken in combinatie met de regio. Utrecht en Nederland maken deel uit van een mondiaal economisch systeem. Hij noemt dat een zegen. Het is goed als er kortere ketens worden gemaakt. De vraag is welke kansen er zijn in de voedsel economie

en de productie. Tegelijkertijd wijst hij erop dat de sinaasappels uit Spanje en Marokko blijven komen: het moet ook wel redelijk blijven.

Goed moet worden gezien hoe Utrecht kan aansluiten bij de mondiale en Europese stromen van goederen en grondstoffen: daar moeten stimuleringsmaatregelen op worden gezet. Aanhakend benadrukt hij dat kansen moeten worden benut. Hij vertelt voorts over een bezoek aan een metaalgieterij, een ambacht van 4000 jaar oud dat nu helemaal in de high tech wordt gezet. Het concurrentievoordeel wat zij halen zit in hun korte ketens en in hun logistiek verkleinen.

Voorts kunnen er in de grond- weg- en waterbouw steviger eisen worden gesteld aan bv. het hergebruik van asfalt in de inkoopvoorwaarden.

De heer De Droog is blij met deze concept visie en het uitvoeringsprogramma en dat dit wordt besproken in deze commissie, alvorens deze vast te stellen.

Er worden nu drie doelen genoemd in het programma, nl. leveringszekerheid verbeteren van kritieke materialen, milieudruk verlagen en een toekomst gerichte regionale economie versterken.

D66 wil de leveringszekerheid verbeteren van alle materialen en niet alleen van de kritieke materialen. Waarom wordt dit doel primair benoemd? D66 vindt dat een nevendoeel. Het primaire doel ligt bij het verlagen van de milieudruk, bv. nadenken hoe om te gaan met de materialen in de toekomst met als randvoorwaarde het verlagen van de CO2 uitstoot.

Het versterken van een toekomstgerichte regionale economie is een afgeleid doel, maar wel een heel goed doel om in dit kader mee te nemen.

De visie valt uiteen uit circulaire gebiedsontwikkeling, circulaire bouweconomie, circulaire mobiliteit, energietransitie etc. Het woord circulair wordt heel vaak gebruikt en zo krijgt dat weinig toegevoegde waarde en komt het wel erg op detailniveau uit. Kijkend naar de opgaven van het planbureau gaat het om het minimaliseren van het gebruik van primaire grondstoffen, een zo effectief mogelijk gebruik maken van grondstoffen en zorgen voor geen afval, dus maximaal hergebruik. Daarnaast gaat het ook om circulaire bedrijvigheid en circulaire inkopen. Dat legt meer nadruk op de grondstoffentransitie. Het uitvoeringsprogramma heeft ook een waslijst aan vele punten. Waarom moet dat naar een beleidsveld worden uitgewerkt als het ook op basis van grondstoffen kan? Belangrijk is het te weten hoe de keten aan grondstoffen in elkaar steekt. Daarom is het belangrijk dat de verdere uitwerking concreter wordt, ook in acties en qua planning. Daar wordt nu nog focus in gemist. Tegelijkertijd is het belangrijk tussenstappen te gaan benoemen. Er worden nu doelen genoemd voor 2030 en 2050 maar goed is het te bespreken welke stappen er gezet moeten worden om de doelen te bereiken. D66 mist dienaangaande een strategie. Er is een visie en een uitvoeringsprogramma maar in een strategie moet duidelijk worden waarop moet worden ingezet: voor de belangrijkste grondstoffen, voor alle grondstoffen, voor een specifieke sector?

D66 is van mening dat de overheid in de kern de taak heeft om een hefboomrol te spelen in de transitie van lineair naar circulair en dat op verschillende taakvelden. Ook kan er gekeken worden naar de eigen organisatie, naar het beleid, de buitenruimte en naar de samenleving als geheel. D66 wil benadrukken dat dit een maatschappelijke opgave is. De uitgangspunten ademen nog teveel beleid uit maar te weinig samenleving. De hefboom betekent dat de maatschappelijke beweging naar circulair moet worden versterkt. O.a. kan dan worden gekeken naar de bestaande grondstoffen en naar de toekomstige grondstoffen. Het is goed een analyse te maken van de huidige grondstoffen en de stromen in de provincie: vervolgens moeten vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht en vervolgens moet worden gekeken wat er nodig is om in de keten circulair te gaan werken. Zaak is het op kerngrondstoffen te focussen en de grondstoffenmarktplaats te faciliteren.

Belangrijk is het voorts innovatie aan te jagen op het gebied van allerlei toepassingen van nieuwe grondstoffen binnen de economie. Het onderscheid tussen de grondstoffenstromen zou meer naar boven moeten komen.

Gebruik moet worden gemaakt van het huidige provinciale instrumentarium: wat kan er worden gedaan om de hefboom te versterken? Daarvoor worden diverse aspecten genoemd, echter, het opzetten van

een materialenbank wordt in dat kader gemist en het verplicht vastleggen van al die materialen van bouwwerken in de provincie.

D66 begrijpt dat er steeds meer bedrijven bezig zijn om circulair te gaan werken. Nog niet alles kan naar de 100%. Het zou goed zijn om als provincie een dynamische lijst bij te houden wat inkopers in onze regio als norm kunnen meenemen, zodat de provincie als centraal punt kan functioneren voor informatieverstrekking op dat punt. Zo wordt zichtbaar hoe de circulaire transitie langzaam voortschrijdt.

Voorts is het belangrijk de externe omgeving te benutten alsmede de lokale kracht. De provincie heeft sectoren, diensten, kennis en een sterke financiële sector, maar ook een grote bouwopgave en energietransitie kan daaraan worden verbonden. Het netwerk moet erbij worden betrokken: de inspreekster bepleitte ook het gebruik van netwerken.

Het is duidelijk dat de provincie van alles wil. Het is goed dat er een opgaveteam wordt opgericht. Er is sprake van een relatief klein en wendbaar team. D66 vreest dat daardoor het eigenaarschap in de organisatie niet van de grond komt. In de begroting is de concernbrede opgave voor circulair € 30 K voor personeel en € 300 K voor materieel. D66 vraagt zich af hoe deze veelomvattende opgave moet worden georganiseerd. Wat D66 betreft mag daar meer geld voor worden aangewend.

De heer Bart laat het volgende weten:

“GroenLinks is ontzettend blij dat deze langdurige beleidsvisie circulaire economie er nu ligt. Als het gaat om grote systeemtransformaties, zoals die naar een circulaire economie, is 10 jaar eigenlijk al morgen, en ook 2050 komt de hoek om kijken voordat je het beseft. Daarom is het goed dat uitvoeringsagenda die nu wordt voorgesteld, gekoppeld is aan zo'n langdurige visie. Dan weten we waar naar toe werken, en waar we het voor doen.

Ook een groot compliment voor de wijze waarop dit document tot stand is gekomen; met het ophalen van input bij alle directies, domein overstijgend, en dat met een heel klein team. Dat is niet niks, maar wel een goed voorbeeld voor hoe ook de andere concernbrede opgaven wat ons betreft aan gepakt kunnen worden. Met een klein, coördinerend en aanjagend team, gekoppeld aan de verschillende directies en domeinen binnen de organisatie.

U kent GroenLinks als een constructief kritische volger, maar bovenal optimistisch. We hebben er dan ook alle vertrouwen in dat het uiteindelijk goed zal komen met deze visie en uitvoeringsagenda, maar voordat de uiteindelijk versie er straks ligt, hebben we toch nog wel enkele vragen en suggesties die wat ons betreft belangrijk zijn.

We stelden al enkele vragen vorige week, over de concreetheid van de doelen. Als we kijken naar de 10-jaren doelen, dan wordt het eigenlijk zelden duidelijk wanneer we over 10 jaar als Staten kunnen zeggen; dit doel heeft u bereikt, gefeliciteerd Gedeputeerde. We snappen dat er ruimte moet zijn om doelen aan te passen, en dat we als midden bestuur niet alles in eigen hand hebben. Maar wat ons betreft zouden doelen echt SMART geformuleerd moeten worden. Wanneer is de provincie Utrecht tevreden? bv bij circulaire gebiedsontwikkeling, zoals aangehaald in de vraag. “het ruimtelijk instrumentarium wordt ingezet”. Voorzitter, ik mag hopen dat we ons ruimtelijk instrumentarium inzetten, daar is het voor bedoeld. Maar dan zou je door de enkele malen toevoeging van circulair als bijwoord, zoals in de concept omgevingsvisie, al kunnen beargumenteren dat het doel behaald is. Terwijl dat de systeemtransitie die deze visie wil bewerkstelligen, niet dichterbij heeft geholpen. Eenzelfde soort vraag leeft bij het doel over Landbouw; het toekomstbeeld klinkt erg goed! Maar wat gaat provincie Utrecht als rol oppakken? Is de Provincie Utrecht ook van plan om de vele bestaande (boeren) initiatieven, biologische, grondgebonden boeren, ketenpartijen en gebiedssamenwerkingen die al laten zien dat natuur inclusieve kringlooplandbouw werkt te ondersteunen bijvoorbeeld? Onze vraag/opmerking is dus eigenlijk; gaat u er voor zorgen dat deze doelen in de uiteindelijke versie wel meetbaar zijn, en controleerbaar voor PS?

De 2^e vraag die we hebben, gaat over het contrast tussen ambitie, en de uitvoeringsagenda. We snappen dat dit een eerste versie, en zijn dankbaar dat we als PS nu al mogen meedenken. Maar als we alle zaken uit de uitvoeringsagenda uitvoeren, ook de zaken die staan bij nog te verkennen, komen we over 3 jaar nog

lang niet uit bij de progressie die we geboekt moeten hebben om over 10 jaar een grote stap te hebben gezet. Deelt GS die analyse? De belangrijkste zorgen die wij hebben, zit hem dan in 2 zaken:

- Het Ruimtelijk instrumentarium. GL heeft hier al eerder vragen over gesteld; in andere steden en provincies worden om circulariteit te bevorderen eisen gesteld aan woningbouw-projecten, zoals een lagere MPG-score of KMI score, of een % gerecycled materiaal. Is gedeputeerde het met ons eens dat dit soort maatregelen in de uiteindelijke verordening thuis horen, en gaat hij zich hier binnen het college voor hardmaken?
- De publieke aanbestedingen. Uit de antwoorden op de technische vragen blijkt dat de afspraken uit het coalitie-akkoord nog niet zijn geïmplementeerd, terwijl we inmiddels 1,5 jaar verder zijn. We kunnen daar begrip voor opbrengen, gezien waar de organisatie vandaan kwam en de corona-crisis die natuurlijk veel zaken vertraagd heeft, maar wanneer denkt de gedeputeerde dat deze afspraken wel zullen worden gehaald? De Coronacrisis vraagt om publieke investeringen, ook om groener uit de crisis te komen. Dan willen we dit toch zo snel mogelijk op orde hebben?

Dat brengt ons bij een 3^e en vraag; We zien aan alles de goede intenties en de juiste richting die dit college kiest. De tekst van de visie staat als een huis (ook al zien we dus graag nog een concretisering van de 10-jaren doelen). Maar tot nu toe lijkt het erop dat de organisatie nog niet in staat is om aan deze ambities invulling te geven. Dat blijkt uit bv de GWW aanbestedingen, waar andere provincies echt al verder zijn.

Is het huidige team en budget voldoende? Het lijkt voor GroenLinks nu alsof dat niet het geval is. Ja, de uitvoering hoort veel thuis bij verschillende directies, maar kan er niet met extra budget juist voor die inhoudelijke directies expertise op het gebied van circulariteit worden aangetrokken? Bekostigd vanuit het CE budget, maar als een service aan die directies. Dit wordt landelijk ook wel eens bij ambtelijke organisaties gedaan en is daar goed bevallen. Wat zou GS vinden van dat idee?

Een ander punt dan. We begrijpen dat dit een eerste concept is, en dat we deze in relatie moeten zien tot het bredere beleid van de provincie. Verschillende studies hebben laten zien dat een werkweek van 4 dagen leidt tot andere uitgavenpatronen, en tot meer reparatie van bestaande producten. Ook is een lagere belasting op arbeid een bewezen maatregel die leidt tot meer incentive voor reparatie van producten. Kan gedeputeerde iets zeggen over zijn plannen in de richting van arbeidsbeleid tot deze circulaire visie? Welke lobby gaat de provincie daarvoor ondernemen richting het rijk? NMU gaf al aan dat juist provincie een belangrijke rol heeft als lobbyist.

Tot slot nog enkele laatste inhoudelijke vragen:

- Hout heeft, los van de intrinsieke waarde als bos en natuur, een enorm belangrijke rol in een circulaire economie. Eerder vroeg GL ook al aandacht voor houtbouw, ook als onderdeel van een circulaire bouw. Tussen 2013 en 2017 is er 2.283 hectare bos verdwenen in de landbouw. Een belangrijke oorzaak hiervan is het aflopen van de subsidieregeling voor boeren die bomen op hun land plantten: de zogenaamde 'Bosregeling'. Vanaf 1989 kregen boeren geld om bomen op hun land te laten groeien voor een aantal decennia. Het doel van de regeling was om de overproductie in de landbouw te verminderen en om in te spelen op een verwacht houttekort in de toekomst. Ook nu moeten wij ons voorbereiden op een toename van houtoogst, oa voor houtbouw. Is GS (in IPO-verband?) bereid om bij het Rijk te lobbyen voor een hernieuwing van deze bosregeling?
- We zijn blij dat GS zich met name wil focussen op de bovenste treden van de R-ladder, en die stimulering is erg belangrijk. Wat je niet gebruikt hoeft je ook niet te repareren of recyclen. Maar GL miste wel aandacht voor afval en afvalreductie in dit stuk; bv in het ondersteunen van gemeenten, innovaties aanjagen, of simpelweg, via omgevingsbeleid ervoor zorgen dat in alle nieuwbouw er rekening is gehouden met het sluiten van kringlopen, en niet zoals in

sommige nieuwbouw in Utrecht, niet eens de mogelijkheid om GFT afzonderlijk in te leveren terwijl bekend is dat het heel moeilijk is om er na scheiding dat voor elkaar te krijgen.

De heer Mulder deelt mede dat de PvdA blij is met deze brede circulaire visie en met de uitvoeringsagenda die nu voorliggen, met name voor de regionale doelen die ook door D66 en GroenLinks zijn benoemd.

De PvdA geeft twee punten van aandacht mee:

- Hij sluit aan bij de inspreker wat betreft het monitoren van de data. Hij vraagt ook aandacht voor de nulmeting, dat wordt vaak over het hoofd gezien.
- Aandacht vraagt hij voor de interne organisatie, zodat ambities daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd.

De PvdA vindt dit een belangrijk stuk en zijn fractie ziet uit naar het definitieve stuk.

De voorzitter constateert dat diverse fracties vragen hebben gesteld maar de tijd ontbreekt om de gedeputeerde daar antwoord op te laten geven. Wellicht kan er alsnog schriftelijk worden gereageerd op de in deze vergadering gestelde vragen.

Gedeputeerde Strijk meent dat hij op veel punten in de definitievere versie meer duiding kan geven. GS en PS zullen hierover inhoudelijk in gesprek gaan bij de definitieve versie.

De heer Bart stelt voor om nog voorafgaand aan de definitieve versie tijd te vinden om hierover door te praten. Hij vindt het erg jammer dat er nu door gedoe over een thema, dat niet geagendeerd was, geen tijd meer is om een inhoudelijke discussie aan te gaan. Kan dat alsnog in december?

Gedeputeerde Strijk meent dat dit ook goed in januari zou kunnen. De input van gemeenten en maatschappelijke partners moet ook in de stukken worden verwerkt; die komen pas in januari binnen. Hij stelt voor tijd in te ruimen in de januari vergadering van deze commissie.

De heer Bart is bang dat, wanneer er dan wordt gepraat over een tweede versie, terwijl de discussie over de eerste versie nog niet is afgerond, er veel meer druk op de discussie gaat ontstaan.

Gedeputeerde Strijk wijst erop dat voorliggende versie ook naar partners is toegezonden. Zij krijgen 6 weken de tijd om te reageren. De reacties komen pas in januari binnen. Die zullen dan in het definitieve stuk worden meegenomen. In januari kan hij terugkomen op de punten die hij vandaag in de vergadering heeft gehoord. Alle reacties kunnen voorts worden verwerkt in het stuk dat daarna naar PS zal worden gezonden.

De heer Bart kan daarmee instemmen.

3. TER INFORMATIE

- 3.1 Memo evaluatie en infographic Druktemonitor Utrecht**
- 3.2 Beleidsagenda sport provincie Gelderland en Noord-Brabant**
- 3.3 Statenbrief september circulaire Provinciefonds 2020**
- 3.4 Statenbrief evaluatie verbonden partijen 2020 provincie Utrecht**
- 3.5 Statenbrief stand van zaken coronamaatregelen tot 2 november 2020**
- 3.6 Statenbrief voortgang programma informatieveiligheid en privacy 1^e helft 2020**
- 3.7 Statenbrief voortgangsrapportage taakstelling huisvesting vergunninghouders**
- 3.8 Statenbrief financiële positie van de Utrechtse gemeenten**
- 3.9 Statenbrief jaarverslag AWB adviescommissie**

4. SLUITING

Niets meer aan de orde, sluit de voorzitter de vergadering.